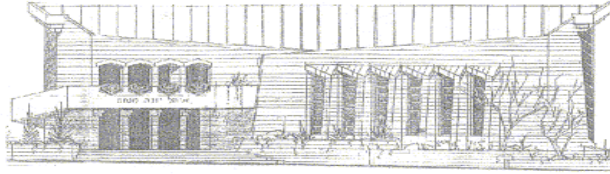

Synagogue &
Community Center

Rabbi David Spektor

דוא"ל:

vaad@ohelyonah.com

בית כנסת
ומרכז קהילתי

הרב דוד ספקטור

אתר אינטרנט:

www.ohelyonah.com

דרשה לפי שמות תשע"ב מאת הרב דוד אברהם ספקטור בנושא:

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת

שבת שלום. ברוכים הבאים לחיילי וחיילות של קורס נתיב בצה"ל. אני יכול להגיד שרבים כאן בקהילה גם מעריכים אתכם וגם מקנאים בכם וגם היו רוצים לקחת פסק זמן משאר עיסוקים ולהקדיש את הזמן נטו ללימוד תורה וללימוד יותר מעמיק של המצוות. אני מברך אתכם שתצלחו וכל אחד ואחת תמצא את הנתיב המתאים לו ולה, שנאמר על התורה "וכל נתיבותיה שלום". השבוע קבלתי טלפון מאישה יקרה, שאחרי שהיא קראה בפרשת השבוע וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: רְאוּבֵן שְׁמֵעוֹן לֵוִי וַיהוּדָה, החליטה שיקראו לה חברותיה ואחרים מעכשיו רק בשם העברי שלה ולא עוד בשם הלועזי שלה. אכן כך רצוי לעשות. וכך עשו בני ישראל במצרים, כפי שפירש בעל הטורים: "ואלה - ו' מוסיף על עניין ראשון ו'ימת יוסף', 'ואלה שמות' שצוה להם שלא ישנו שמותם ואמר להם (יוסף): אף-על-פי ששינו שמי: 'צפנת פענח', אתם אל תשנו שמותיכם!" וכן מובא במדרש (שיר השירים רבה פרשה ד' ובויקרא רבה פרשה ל"ב): "בזכות ארבעה דברים נגאלו ישראל ממצרים, שלא שינו את שמם... ראוּבֵן ושמעון נחתין (ירדו למצרים), ראוּבֵן ושמעון סלקין (עלו ממצרים לארץ כנען), ולא היו קורין לראובן רופוס, ולשמעון לא היו קורין לוליני." וכך נהגתי בעצמי כשעליתי ארצה, בקשתי מכולם לקרוא לי רק בשמי העברי ולא בשם הלועזי שהיה לי בחו"ל. נולדתי עשר שנים אחרי השואה ואז חששו מאד לקרוא בפומבי בשם עברי מחוץ לבית הכנסת. היום ב"ה כאן בארץ ישראל, המצב שונה לגמרי ואפשר ללא פחד מהגויים בגלוי לקרוא לכל יהודי בשם העברי שלו וכך ראוי לנהוג לכתחילה. וראיתי בדפים מהספר שעתיד רב העיר, הרב שמעון ביטון שליט"א עומד להוציא פירוש יפה על ההבדל בין שם עברי לשם לועזי. וְיִאמְרוּ מִלֶּךְ מִצְרַיִם לְמִלְדֹת הַעֲבָרִית אֲשֶׁר שָׁם הָאֶחָד שִׁפְרָה וְשֵׁם הַשְּׁנִיית פּוּעָה. וְיִאמְרוּ בְּיָלְדָהּ אֶת הַעֲבָרִית... אִם בֶּן הוּא וְהִמְתִּין אִתּוֹ... "וַיֹּאמֶר הָרִאשׁוֹן הוּא צו לשפרה ולפועה שתשנינה את שמותיהן (שהיו בעברית יוכבד ומרים). ידע פרעה כי מי שנושא עליו שם עברי כמו 'יוכבד' ומרים' אינו מסוגל לעשות מעשה אכזרי כזה, לרצוח נפשות ישראל. יכול אדם מישראל להיות רחוק מיהדות וממנהגי ישראל וממסורת ישראל, מספיק שיהיה להם שם יהודי, שירחיק אותו משפיכות דמים. לכן בצו הראשון היה שישנו את שמותיהם לשמות מצריים וזה ישנה את אופיין ומהותן על מוסרן ואחריו בא הצו השני אִם בֶּן הוּא וְהִמְתִּין אִתּוֹ. עד כאן פירושו העמוק של כבי' רב העיר. עוד קראנו היום בפרשה על בת פרעה: וַתִּפְתַּח (את תַּבַּת גִּמְיָא) וַתִּרְאֶהוּ אֶת הַיֶּלֶד וְהִנֵּה נֶעַר בֶּכָה וַתִּחַמַּל עָלָיו וַתֹּאמֶר מִיֶּלְדֵי הַעֲבָרִים זֶה. מאיפה בת פרעה יודעת שהוא מילדי העברים, שהתינוק הזה הוא יהודי? התשובה פשוטה: וְהִנֵּה נֶעַר בֶּכָה. יהודי בוכה, מתלונן על מצבו, זה הסימן. אולי זה היה מתאים למצרים, לחו"ל, אבל בודאי לא לארץ ישראל, שעל זה תפילתנו ותעלנו **בשמחה** לארצנו. בשמחה ולא בבכי. אני חושב שרבים בעיר עוברים לאחרונה תהליך התבגרות והיום במקום לבכות על המצב בעיר ולברוח למקום אחר כמו מודיעין, (שגם שם יש בעיות, אבל בכיוון הפוך), רבים מחליטים להתמודד עם הקשיים ואדרבא לראות את הטוב והיפה כאן בבית שמש. הרוב כאן טוב, יש קהילות מפוארות וחזקות, יש מערכת חינוך איכותית ומגוונת ומתאימה לכל ילד. ויחד עם זה יש גם מיעוט של רע שבטל ברוב, בששים ובאלף של הטוב שיש בבית-שמש. על מיעוט הרע הזה קראנו היום בפרשה: וַיְהִי בַיָּמִים הָהֵם וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל אֶחָיו וַיִּרְאֵם בְּסִבְלַתָם... וְהִנֵּה שְׁנֵי אֲנָשִׁים עֹבְרִים נֹצֵים וַיֹּאמֶר לְרָשָׁע: לְמָה תִּבָּה רַעַךְ? על זה מובא במסכת סנהדרין (נח:), שאמר ריש לקיש (שהיה שודד לפני שחזר בתשובה): המגביה ידו על חברו, אף על פי שלא הכהו - נקרא רשע, שנאמר: וַיֹּאמֶר לְרָשָׁע: לְמָה תכה רַעַךְ? למה 'הכית' לא נאמר, אלא למה 'תכה', אף על פי שלא הכהו **נקרא רשע**. "ויש לומר שכל-שכן אם כן הכה או ירק או קלל וכל-שכן על נשים שנקרא רשע. ואנו תפילה שכל הרשעים האלה בעירנו יחזרו בתשובה שלמה. יחד עם זה יש איסור לשון הרע, לא רק על היחיד אלא כל-שכן על עיר שלמה, גם אם הם דברי אמת. רק אם יש תועלת בדבר, כגון למנוע אלימות ונזק זה מותר. כך התיר החפץ חיים לומר ולשמוע לשון הרע לצורך שותפות עסקית או שידוך, כדי למנוע נזק עתידי. אבל כשאין צורך עוד בדבר, חוזר האיסור של לשון הרע על היחיד וכל-שכן על עיר שלמה. ובארץ ישראל יש איסור נוסף של דיבת הארץ. בזה נכשלו עשרת המרגלים. ולמה? הלא הם אמרו את האמת: יש ענקים בארץ וזה יהיה קשה ובלתי אפשרי לכבוש את הארץ. לכאורה הם צדקו וגם שני המרגלים הטובים יהושע וכלב לא הכחישו את העובדה שיש יחד עם אשכולות הענבים, גם ענקים בארץ ויהיה מאד קשה לכבוש את הארץ. אלא הם הוסיפו כמה מילים שעושים את כל ההבדל (במדבר יג, ל): עֲלֵה וְנַעֲלֵה וְנִרְשְׁנוּ אֶתְּהָּ כִּי יָכוֹל נוֹכַח לָהּ. נוכל להתמודד ולנצח את הקשיים אלה, כי ה' אתנו. לא נרים ידיים. כך רבים ב"ה לאחרונה מדברים בתוכנו. כעת אחרי שוך הסערה, מצוה לפרסם דווקא את המעשים החיוביים והאור שיש בעיר הזאת, הן כלפי עצמינו והן כלפי אלה ששוקלים לעבור לגור כאן. כאשר היו באים תיירים לרב קוק ובקשו ממנו ברכה, היה מברך אותם (תהלים קכח, ה): בְּרַכְךָ ה' מִצִּיּוֹן וַיִּרְאֶה בְּטוֹב וַיִּרְשָׁלֶם... שתזכה לראות את הטוב בירושלים ובארץ ישראל ולא רק את השלילה. זה היה נכון אז וזה נכון גם היום בבית-שמש. בְּרַכְךָ ה' מִצִּיּוֹן וַיִּרְאֶה בְּטוֹב בֵּית-שֶׁמֶשׁ.